

Småföretags- barometern

Skåne län

Juni 2021

Ett samarbete mellan:

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern	3
Nettotal och konjunkturindikatorn	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Skåne län	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Skåne län	5
Näringslivet i Skåne län.....	6
Småföretagsbarometern – Skåne län.....	7
Konjunkturindikatorn	7
Sysselsättning.....	9
Omsättning	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion.....	15
Skånes fyra regioner.....	17
Skånes fyra regioner – konjunkturindikatorn	18
Skånes fyra regioner – sysselsättning.....	19
Skånes fyra regioner – orderingång	20
Skånes fyra regioner – omsättning.....	21
Skånes fyra regioner – lönsamhet.....	22
Slutsatser	23

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar på utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företag i det privata näringslivet med 1–49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp geografiskt så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och insikten kring de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a. Ja/nej
- b. Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator baseras på **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än noll betyder kontraktion, medan ett värde över noll betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå.

Sedan adderas nettotalet för *syssetsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

SAMMANFATTNING AV KONJUNKTURLÄGET I SKÅNE LÄN

- **Småföretagskonjunkturen** i Skåne har mattats av under de senaste tolv månaderna och länet har sin lägsta konjunkturindikator sedan finanskrisen 2008 – 2009. Trots detta är länets konjunkturutveckling något starkare än rikssnittet. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket optimistiska, med kraftig uppgång av konjunkturindikatorn.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt positiv i Skåne men tillväxttakten har mattats av under de senaste tolv månaderna. Tillväxten ligger trots avmattningen över rikssnittet. Skåne län är ett av endast tre län som har en positiv tillväxttakt i sysselsättningen i årets rapport. Trots osäkerhet kring pandemin med risk för ytterligare eller långvariga restriktioner är småföretagen positiva om sysselsättningsutvecklingen för det kommande året, med förväntningar om en kraftig uppgång.
- **Tillväxttakten i orderingången** har minskat under det senaste året. Tillväxttakten för orderingången är dock något starkare än rikssnittet. Prognosen för det kommande året är tydligt påverkad av småföretagens stora optimism och visar på en mycket stark uppgång.
- **Omsättningstillväxten** i Skåne län har mattats av under de senaste tolv månaderna och utvecklingen har varit något svagare än för riksgenomsnittet. Företagen förväntar sig en kraftigt ökad tillväxttakt under de kommande tolv månaderna.
- **Lönsamhetstillväxten** har sjunkit i Skåne sedan i fjol. Tillväxttakten är dock på samma nivå som rikssnittet. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt i länets företag öka kraftigt.
- Företagen i Skåne län upplever bättre **expansionsmöjligheter** än i fjol. Av samtliga företag i länet bedömer 72 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med riksgenomsnittet på 67 procent. Omkring nio av tio företag i länet vill växa.
- Brist på lämplig arbetskraft är det största **tillväxthindret**. Andra vanliga hinder för tillväxt som företagen upplever är svag efterfrågan och höga arbetskraftskostnader.

KONJUNKTURUTVECKLINGEN I SVERIGE OCH NÄRINGSLIVET I SKÅNE LÄN

Landets småföretag med 1–49 anställda har drabbats hårt av coronapandemin och tillväxten föll kraftigt både i Sverige och omvärlden. Att konjunkturen skulle vika kraftigt nedåt förutsågs dock i fjolårets Småföretagsbarometer. Årets undersökning visar att konjunkturindikatorn föll till minus 15 jämfört med fjolårets utfall på 37. Det är den lägsta nivån i barometerens 35-åriga historia och visar på en kraftig konjunkturförsvagning under det senaste året. Nedgången blev dock inte lika djup som företagarna befarade i fjol då konjunkturindikatorn förväntades falla till minus 20. Det är framför allt en mildare nedgång i ordergång och omsättning som dämpade fallet medan sysselsättningen utvecklades betydligt svagare än förväntat. Företagens uppfattning om konjunkturen har gradvis blivit mindre negativ under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Detta innebär att konjunkturindikatorn steg under andra hälften av undersökningsperioden. I en delrapport vecka 13 noterades konjunkturindikatorn till minus 19, därefter har alltså uppfattningen om läget gradvis ljusnat om än från låga nivåer.

Tillväxtutsikterna för småföretagen ser betydligt mer gynnsamma ut än för ett år sedan. Framför allt gynnas de kontaktnära branscherna av den ökade vaccineringen mot covid-19 och på sikt färre restriktioner. Även finans- och penningpolitiken förväntas vara fortsatt stödjande under det närmaste året. Småföretagen förutser en kraftig konjunkturåterhämtning under de närmaste tolv månaderna efter ett dramatiskt år. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas stiga till 89. Det är den högsta nivån sedan 2011 drivet av en ökad ordergång och omsättning, även sysselsättningen väntas ta fart igen efter att ha minskat under det senaste året.

De mest expansiva framtidsplanerna finns i de större företagen, fler än 20 anställda, där den förväntade konjunkturindikatorn noteras till 148 följt av 122 för företag med 5–9 anställda och 80 i företag med minst antal anställda (1–4 anställda). Undersökningen visar också att företag som bedriver utrikeshandel (export och/eller import) är mer optimistiska än de som inte har någon kommersiell handel med omvärlden.

Näringslivet i Skåne län

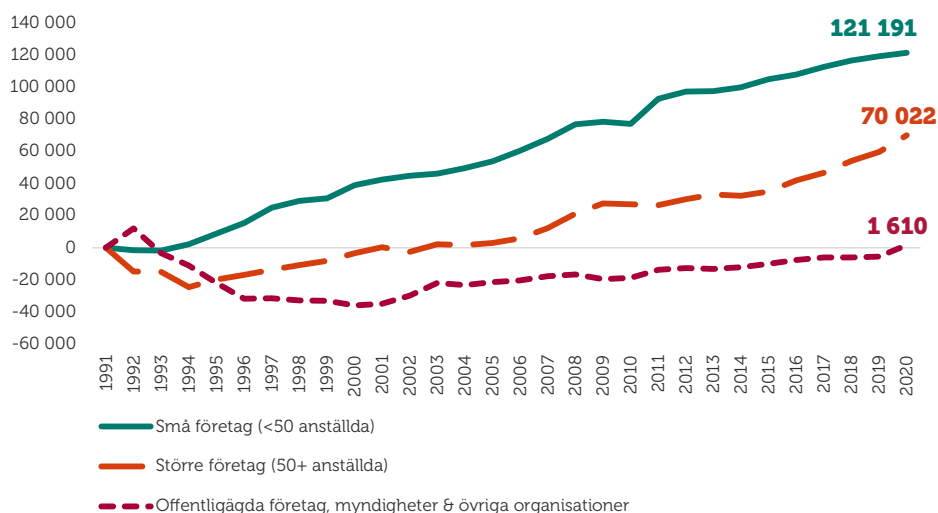
Näringslivet i Skåne är diversifierat och utvecklingen går mot att företag samlas i kluster (cleantec, läkemedel, it, livsmedel med flera), vilket både ger möjligheter och ställer krav på kommuner. Generellt väljer många att etablera huvudkontor i Malmö/Lund-området för närheten till Köpenhamn.

Företagsklimatet i Skåne varierar, de sydöstra delarna är stagnerande vilket bland annat beror på bristen på bra kommunikation för boende och pendlare. Malmö stad arbetar aktivt för att få dit fler företag, mycket med inriktning på innovativa miljöer. Lund är den innovativa och kreativa kärnan i Skåne. I nordvästra Skåne har ett antal kommuner bildat Familjen Helsingborg som en gemensam satsning på näringslivet. Kristianstad är motorn i nordöstra Skåne.

För hela Skåne är lant- och jordbruk en stor näring. Annars varierar branscherna i regionen. Handel och logistik är störst i Helsingborg medan tillverkningsindustrin är störst i Landskrona medan livsmedelsindustrin och jord- och lantbruk är starka i Kristianstad. I Lund och Malmö är det utbildning, tjänstesektor med inriktning på innovativa och kreativa miljöer och cleantec som är de stora branscherna. I Lund är även högteknologi med inriktning på forskning stor. Trelleborg präglas av spedition och multinationella storföretag kopplade till transport och logistik.

Figur 1 visar att det är de mindre, företagen med färre än tio anställda som står för huvuddelen av sysselsättningstillväxten i Skåne.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Skåne län sedan 1990 (källa: SCB) ¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas.

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN – SKÅNE LÄN

Konjunkturindikatorn

I Småföretagsbarometern redovisar vi länets utveckling för sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. Skånes utveckling brukar följa riksgenomsnittets kurva och gör så även i årets mätning, om än med en något mildare nedgång i konjunkturen jämfört med riket som helhet i årets mätning (se figur 2).

I 2020 års mätning var det sammanvägda nettotalet 46 för konjunkturindikatorn i Skåne län. Årets netttotal är -10 vilket därmed visar på en svagare tillväxt under året som gått., ett tapp på totalt 56 indexenheter. Länets företagare har den lägsta konjunkturindikatorn sedan finanskrisen 2008 – 2009, men fallet i konjunkturindikatorn har varit något lägre än för riksgenomsnittet vars netttotal är -15 i år, (figur 3).

Även om företagens historiskt låga förväntningar i fjolårets rapport har besannats blev utfallet av årets konjunkturindikator mer positiv än företagens prognoser. Stor oro och ovisshet kring spridningen av covid-19 och dess effekter på företagande och svensk ekonomi resulterade i att företagen i fjolårets rapport trodde på en negativ tillväxttakt till ett netttotal på -20.

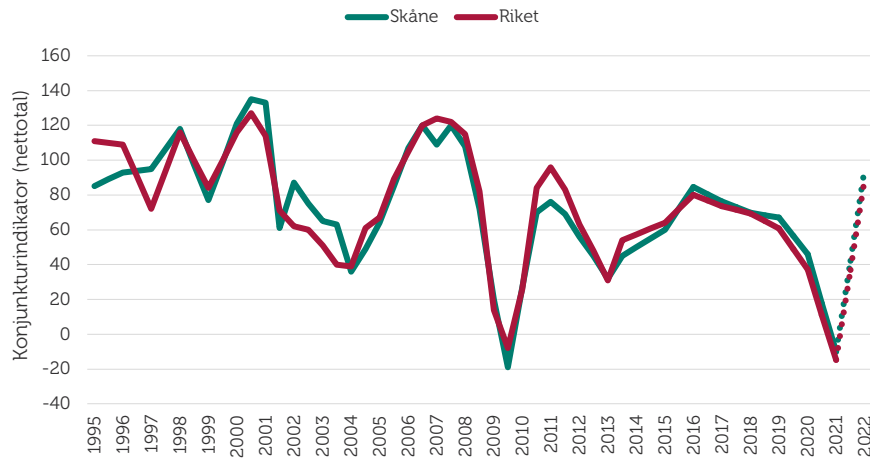
Efter mer än ett år med coronapandemin är företagens förväntningar för det kommande året mycket optimistiska. Deras sammanvägda prognoser för sysselsättning, orderingång och omsättning visar en kraftig uppgång till en konjunkturindikator på nettotalet 95. Ett sådant utfall skulle innebära en uppgång med hela 105 indexenheter jämfört med årets resultat. Motsvarande utveckling för rikssnittet är ett förväntat netttotal på 89. Vaccineringen mot covid-19, fortsatta finanspolitiska stimulanser och en ljusare omvärldskonjunktur bidrar sannolikt till småföretagens optimism.

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

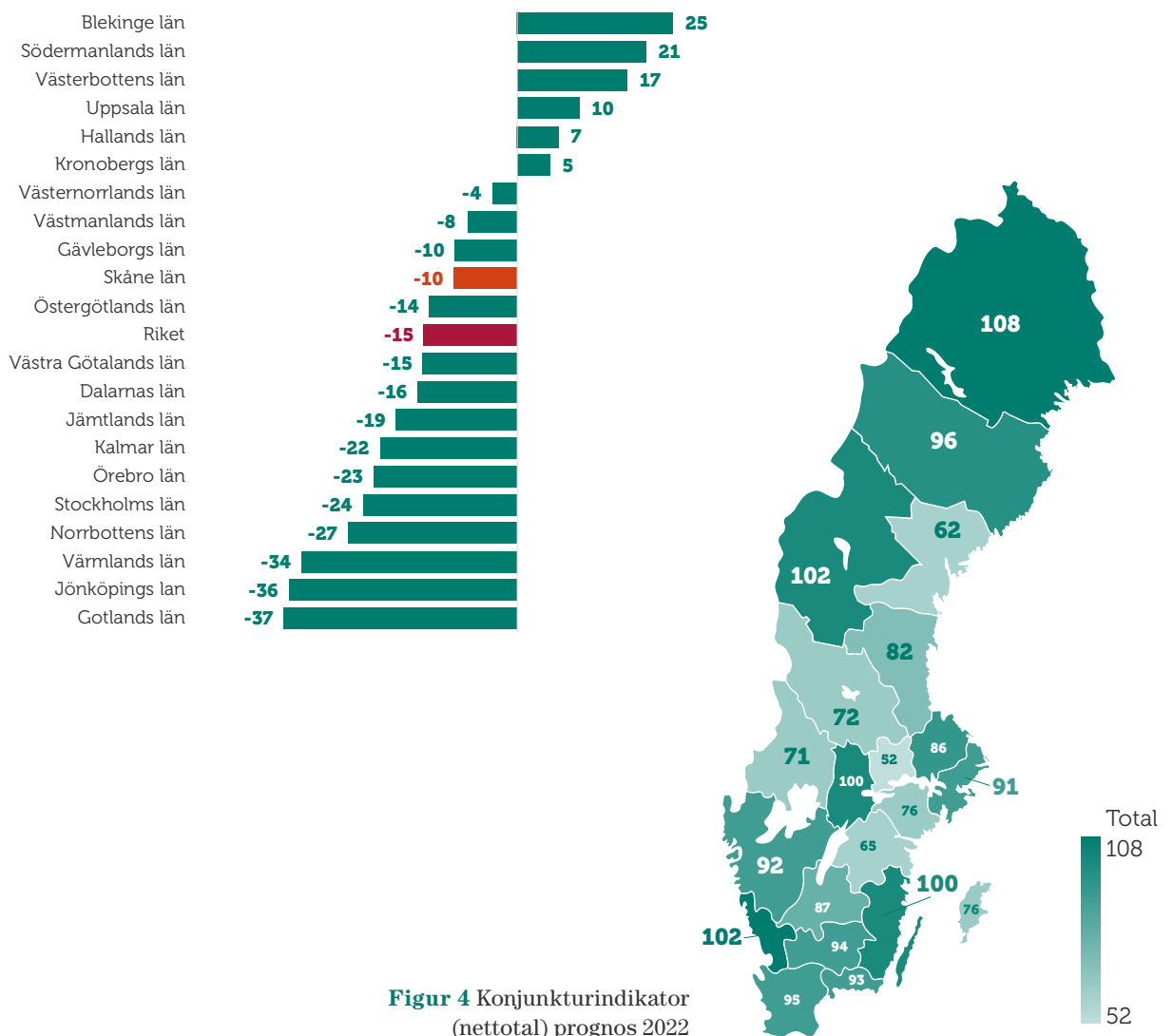
Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Skåne län och riket 1995–2021

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2021

Figur 4 Konjunkturindikator (nettotal) prognos 2022

Sysselsättning

Efter en stadig återhämtning av sysselsättningsstillväxten mellan 2013 – 2018 har tillväxttakten mattats av för tredje året i rad. Totalt har 16 procent av företagen ökat personalstyrkan under de senaste tolv månaderna samtidigt som 14 procent har minskat antalet anställda i verksamheten. Nettotalet blir därmed 2 (i fjol 7), vilket trots en avmattning ligger över riksgenomsnittets nettotal -4.

Pandemin och efterföljande restriktioner för att minska smittspridningen har drabbat näringslivet hårt. Särskilt besöksnäring och konsumentnära företag men även industri- och tillverkningssektorn har upplevt stopp av produktion och leveranser till följd av pandemin. Detta har gett avtryck i småföretagens sysselsättningsutveckling. Utfallet blev dock något bättre än vad företagen förväntade sig i fjol. Deras prognos då var att sysselsättningsutvecklingen skulle mattas av till ett nettotal på -1.

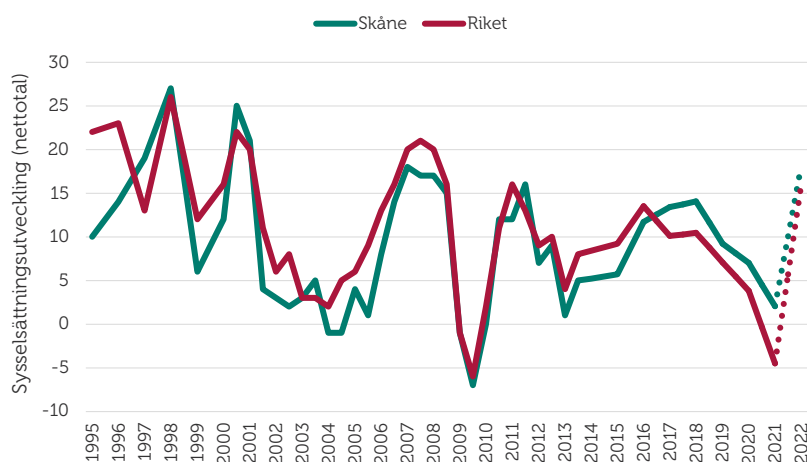
Krisen är ännu inte över, men nu ser småföretagen ljuset i tunneln. Trots osäkerhet kring pandemin med risk för ytterligare eller långvariga restriktioner för att begränsa smittspridningen är de positiva om sysselsättningsutvecklingen för det kommande året. Småföretagen i länet förväntar sig därmed en ökad tillväxttakt i sysselsättningen. Nettotalet förväntas hamna på 18, vilket skulle innebära en kraftig återhämtning av företagets sysselsättningsstillväxt. Rikssnittet är 16.

Det kan vara värt att notera att småföretagens optimistiska anställningsplaner till viss del speglar den djupa kris som många av företagen befunnit sig i, med personalneddragning och permitteringar som följd. Optimismen i årets undersökning är därmed delvis en återgång till mer normala förhållanden, vilket innebär att anställningsplanerna till stor del kan tolkas som en återanställning snarare än nyanställning.

Sett till resultaten för hela riket finns det inom såväl handel, transport, hotell och restaurang, som inom tillverknings och byggverksamhet en övervikt av företag som tror att sysselsättningen kommer öka. De mest optimistiska sysselsättningsplanerna har företagen med 20–49 anställda, medan de minsta företagen med 1–4 anställda är något mer försiktiga. Resultaten visar också att småföretag som bedriver internationell handel är mer optimistiska om sysselsättningen. Dessa uppfattningar är sannolikt representerade även bland företagen i Skåne län.

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen, det vill säga att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Figur 5 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Skåne län och riket 1995–2021

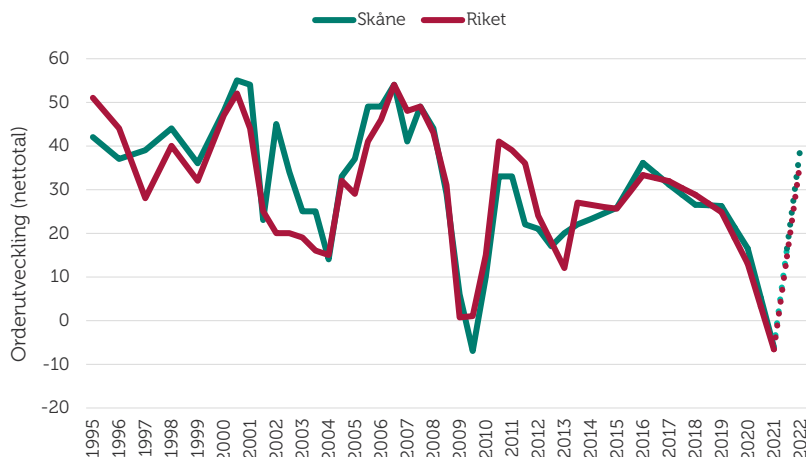
Orderingång

Tillväxttakt för orderingången i Skåne län har mattats av under de senaste tolv månaderna, från nettotalet 27 i fjol till -6 i år. Denna utveckling är snarlik riksgenomsnittet under samma tidsperiod, se figur 6. Under det senaste året har avmattningen varit marginellt mildare i Skåne än för riket som helhet, vilket placerar länet över genomsnittets nettotal -7. Totalt uppger 32 procent av länets företag att orderingången har ökat, medan den minskat för 38 procent. Trots en avmattad tillväxttakt blev utfallet bättre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport, i vilken deras prognosen var ett nettotal på -10. Det som drar upp nettotalet för orderingången är framför allt att det är fler företag än väntat som haft en ökad orderingång under året.

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av den stora optimism som råder bland småföretagen och visar på en mycket stark uppgång. Bland företagen i länet tror nära hälften (48 procent) att deras orderingång kommer öka, medan endast 9 procent förväntar sig att den minskar. Det förväntade nettotalet för orderingången under de kommande tolv månaderna blir därmed 39. Motsvarande nettotal för rikssnittet är 36.

Figur 6 Orderutveckling (netttotal) i Skåne län och riket 1995–2021

Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om finansiering till nödvändiga investeringar eller personal saknas kan många företag behöva tacka nej till order. De senaste tolv månaderna har 35 procent av företagen i Skåne län tackat nej till order, vilket är en minskning jämfört med i fjol med två procentenheter. Länet placerar sig i linje med riksgenomsnittet där 33 procent har tackat nej till order under det senaste året.

Precis som i övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I Skåne län anger 49 procent av företagen detta som främsta anledning (i fjol 51 procent), jämfört med riksgenomsnittet på 51 procent. Kapacitetsbristen är således påtaglig i såväl länet som i riket som helhet.

Likt tidigare år är även arbetskraftsbrist en betydande anledning till att företagen tackar nej till order. Som vi kommer att redogöra för längre fram upplever många företag i länet kompetensbrist som främsta tillväxthinder. Detta kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudorsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis vara att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 7 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

Omsättning

Omsättningstillväxten i Skåne län har mattats av under de senaste tolv månaderna och ligger på nettotalet -6, jämfört med 22 i fjol. Nettotalet för omsättningstillväxten i länet ligger därmed strax under rikssnittets -4. Årets Småföretagsbarometer visar att omsättningen har ökat hos 33 procent av företagen i länet samtidigt som den har minskat hos 39 procent under de senaste tolv månaderna. Skåne läns småföretag mäter för andra gången i Småföretagsbarometerns historia ett nettotal för omsättningen som är under noll, vilket illustreras i figur 8.

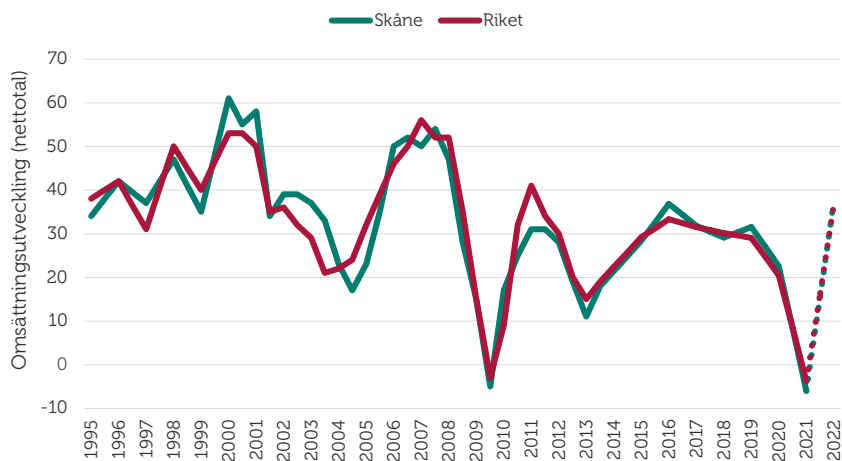
Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

När coronapandemin slog till under 2020 såg många företag att efterfrågan minskade snabbt på verksamheternas varor och tjänster, vilket avspeglades i företagens prognoser för det kommande året. I fjol förväntade sig därför företagen att omsättningstillväxten skulle mattas av under de kommande tolv månaderna med ett förväntat nettotal på -10. Men årets nettotal -6 visar att nedgången blev lägre än företagen förväntade sig i fjolårets rapport.

Precis som för sysselsättningen och orderutvecklingen är prognosen för omsättningsutvecklingen det kommande året mycket optimistisk bland länets småföretag. Företagen tror på en stark återhämtning där 49 procent av företagen förväntar en ökad omsättning, medan 12 procent förväntar sig att den minskar. Detta ger ett förväntat nettotal på 37, vilket är samma som för riksgenomsnittet.

Det ska dock påpekas att den förväntade omsättningsökningen sker från mycket låga nivåer och det är för tidigt att bedöma hur mycket av omsättningsfallet i kronor räknat som kan återhämtas under det närmsta året. Osäkerhet kring smittspridningen kvarstår som en reell nedåtrisk i bedömningen.

Figur 8 Omsättningsutveckling (netttotal) i Skåne län och riket 1995–2021

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis kopplad till lönsamhetsutvecklingen. Lönsamheten i länets företag särskilde sig från rikssnittet i 2019 års rapport då tillväxttakten ökade i Skånes småföretag. I fjol minskade lönsamhetstillväxten bland länets företag och även detta år mattas tillväxttakten av. Bland företagen i Skåne län har 27 procent haft en ökad lönsamhet under det senaste året medan den minskat för 31 procent. Länets netttotal för lönsamhetsutvecklingen minskar därmed från fjolårets 12 till årets -4. Motsvarande netttotal för riksgenomsnittet är också -4.

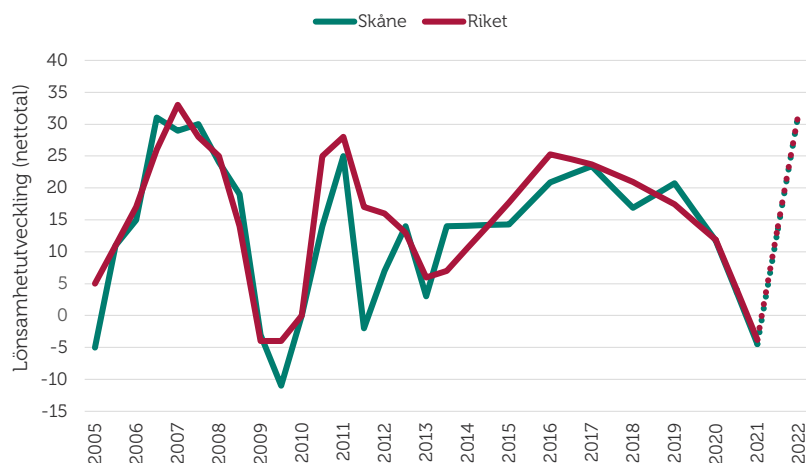
I fjolårets rapport hade småföretagen i länet låga förväntningar för lönsamhetsutvecklingen för det kommande året, sannolikt till följd av osäkerhet kring vilka effekter pandemin kunde komma att innebära för företagen. Prognosen var då en avmattad utveckling till nettotalet -10. Utfallet blev därmed mer positivt än vad länets företag förväntade sig. Tuff kostnads kontroll och snabb anpassning till förändrade villkor till följd av coronapandemins effekter kan ha påverkat lönsamhetens utfall i många verksamheter. Även de stöd som riktats till näringslivet kan ha bidragit till att upprätthålla lönsamheten i vissa företag, trots att stora delar av verksamheten varit kraftigt påverkad.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland Skåne läns småföretag öka till 32, vilket är i nivå med riksgenomsnittets förväntningar. Bland företagen i länet tror 43 procent på en högre lönsamhet medan 11 procent tror att den blir lägre under det kommande året.

För riket som helhet finns det en bred samsyn om en förbättrad lönsamhet även på branschnivå. Såväl industri- som tjänstesektorn ser mycket positivt på utvecklingen det kommande året. Tjänsteföretag som påverkats stort av pandemin är positiva om utvecklingen framåt och inom hotell och restaurang, utbildning samt kultur räknar cirka hälften av företagen med förbättrad lönsamhet det närmaste året.

Även om den ekonomiska återhämtningen går snabbt är det troligt att företagens faktiska utveckling av lönsamheten kommer vara lägre än förväntat. Exempelvis kan kompetensbrist och priskonkurrens pressa lönsamheten och företagen tenderar att överskatta lönsamhetsutvecklingen. En svagare konjunkturutveckling till följd av kvarvarande restriktioner och smittspridning, ökade omvärldsrisiker och en ökande konkurrens kan bidra till att lönsamheten utvecklas mindre positivt än förväntat.

Figur 9 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Skåne län och riket 2005–2021

Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prishöjningar ligger på en högre nivå än förra året. I länet förväntar sig 43 procent av företagen att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året. Detta är högre än både riksnittet på 39 procent och i fjol då motsvarande andel var 34 procent. I fjolårets rapport vek förväntningarna om prisutvecklingen brant nedåt, sannolikt till följd av småföretagens osäkra och försiktiga prognoser. Ett svagt konjunkturläge innebar svårigheter för företagen att höja sina priser. Givet årets positiva prognoser och en utbredd förhoppning om återhämtning återgår företagens förväntningar till att deras försäljningspriser i hög grad kan öka.

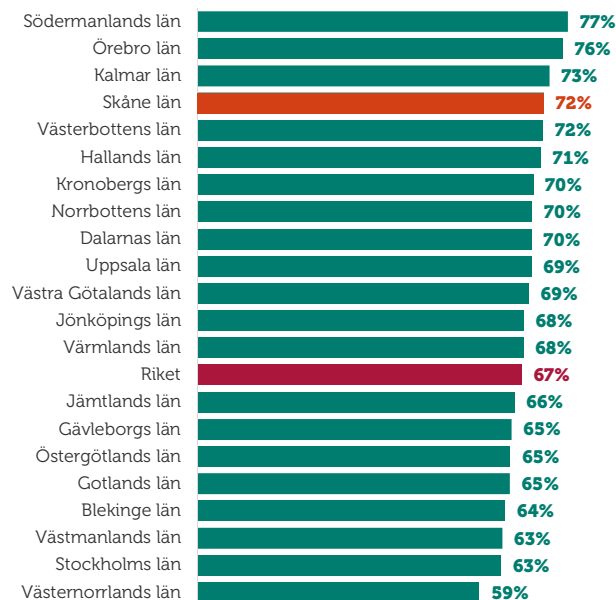
Det stigande resursutnyttjandet skapar förutsättningar för en uppgång i priserna samtidigt som det är rimligt att anta att kostnadstrycket kan stiga relativt långsamt.

I ett scenario med snabbare återhämtning kan det uppstå utbudsbegränsningar på grund av brist på personal eller problem med leveranser av varor. Detta som skulle kunna driva upp löner och priser. I ett scenario med långsammare återhämtning väntas företagen istället i större utsträckning hinna anpassa sysselsättningen och bygga lager för att kunna möta den mer långsamt stigande efterfrågan. Effekten av detta skulle då kunna bli lägre lönetryck och en lugnare prisutveckling.

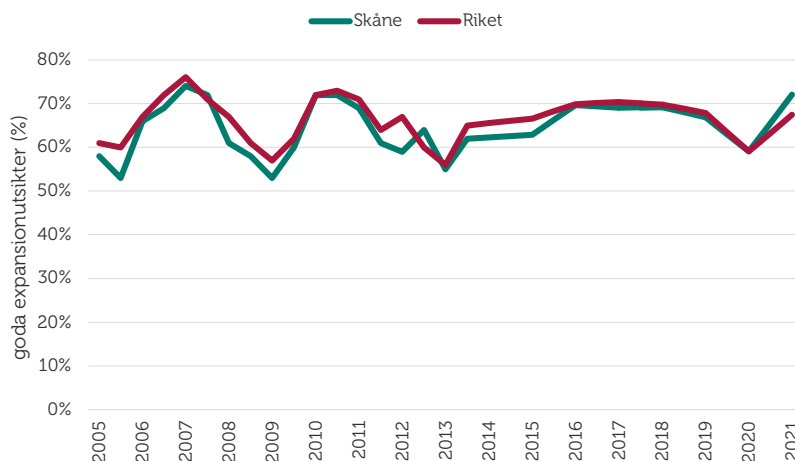
EXPANSIONSUTSIKTER OCH HINDER FÖR EXPANSION

Ett återkommande och glädjande resultat i Småföretagsbarometern är att småföretagen ser fortsatt goda möjligheter att expandera. Företagen i Skåne län upplever bättre möjligheter att växa framöver jämfört med riksgenomsnittet, 72 procent respektive 67 procent, se figur 10. Samtidigt vill nio av tio företag i länet växa. I figur 11 ser vi att företagens expansionsutsikter, likt rikssnittet, är uppåtgående.

Figur 10 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2021

Figur 11 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Skåne län och riket 2005–2021

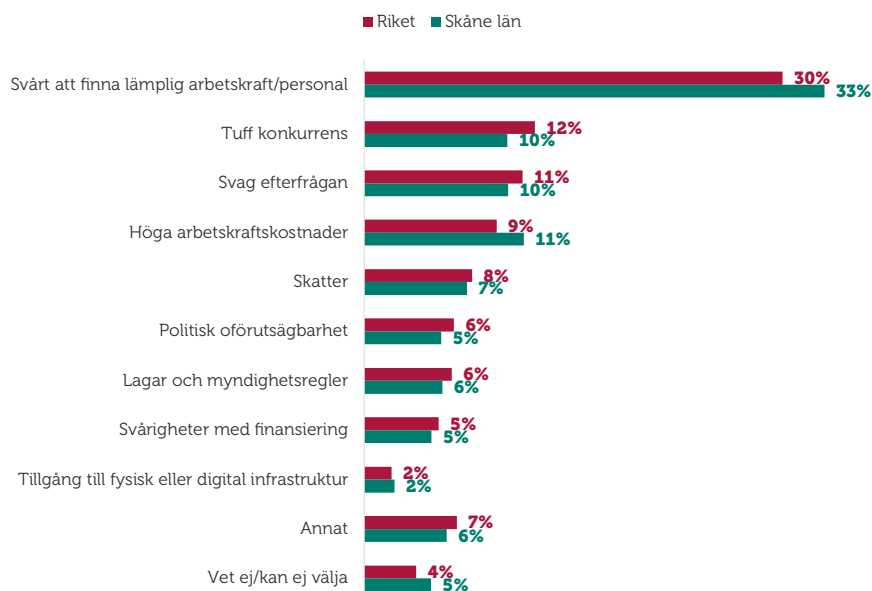

Det är relativt enkelt att starta företag i Sverige, men inte alltid lika lätt att få företaget att växa och bli framgångsrikt. Det finns många svårigheter och hinder som hämmar företagarnas jobb- och välfärdsskapande. Det gäller till exempel småföretagens konkurrenssituation, samt konkreta hinder som kostnaderna för att anställa och möjligheten att hitta nya medarbetare med rätt kompetens.

Det främsta tillväxthindret är bristen på lämplig arbetskraft, ett hinder som har ökat trots en svagare arbetsmarknad. I årets undersökning uppger 33 procent av företagen det svaret, vilket är en större andel än fjolårets 25 procent. Även tidigare mätningar bekräftar att svårigheterna att hitta lämplig arbetskraft utgör ett betydande hinder för tillväxt. Problemen med kompetensbrist och matchning på länets arbetsmarknad fortsätter därmed att vara betydande.

Svag efterfrågan är fortsatt ett hinder för tillväxt i länet, vilket sannolikt är en effekt av att pandemin lett till drastiskt förändrade konsumtionsbeteenden, som bidragit till att många företags produktion eller tjänsteutbud helt eller delvis upphört. Andra vanliga hinder för tillväxt som företagen upplever är tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader, vilket 10 respektive 11 procent av företagen uppger.

Figur 12 Tillväxthinder enligt företagen i Skåne län och i riket 2021 (procent)

SKÅNES FYRA REGIONER

Skåne är ett storlän med 33 kommuner och över 1,2 miljoner invånare. Det betyder också att näringslivet i olika delar av länet skiljer sig åt. Sedan hösten 2005 genomförs därför en särskild regionaliserad Småföretagsbarometer för Skåne län. Vi vill med den ge en bild av hur konjunkturläget skiljer sig åt i olika delar av Skåne.

I barometern används nedan indelning vid uppdelningen av Skåne i olika regioner:

- **Skåne Sydväst** utgörs av kommunerna Kävlinge, Eslöv, Lomma, Burlöv, Staffanstorp, Lund, Malmö, Svedala, Vellinge, Höör och Trelleborg.
- **Skåne Nordost** utgörs av kommunerna Perstorp, Osby, Hässleholm, Östra Göinge, Kristianstad, Bromölla och Hörby.
- **Skåne Nordväst** består av kommunerna Båstad, Ängelholm, Örkelljunga, Höganäs, Åstorp, Helsingborg, Bjuv, Klippan, Landskrona samt Svalöv.
- **Skåne Sydost** omfattar kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystad.

Skånes fyra regioner – konjunkturindikatorn

När vi summerar de tre variablerna, sysselsättning, ordergång och omsättning ser vi att samtliga regioner har en fallande tillväxttakt. Det finns dock stor variation mellan regionerna, se figur 13. Starkast indikator har region Sydost med nettotalet 9, jämfört med konjunkturindikatorn för riket som är -15. Prognosen för samtliga regioner visar på en stark återhämtning under de kommande tolv månaderna. Prognosen för rikssnittet är ett nettotal på 89.

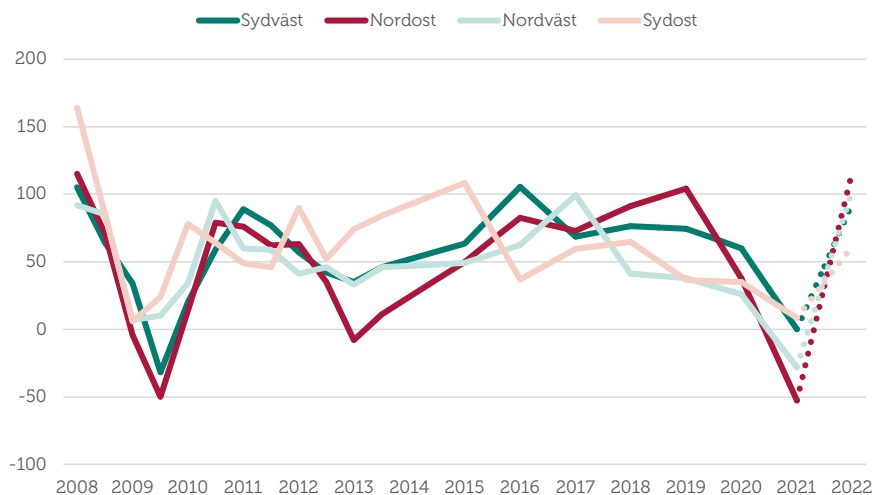
Under våren 2013 hade Nordost den svagaste konjunkturen med ett negativ nettotal (-8). Sedan dess har tillväxttakten varit mycket god i regionen, med en toppnotering för regionen 2019. I fjol mattades konjunkturindikatorn av rejält och gör så även i år. Konjunkturindikatorn har gått ner från 38 till -52. Region Nordost har nu sin lägsta konjunkturindikator i Småföretagsbarometerns historia. Företagens prognos för det kommande året är dock mycket optimistisk, med ett nettotal på 117.

Efter en toppnotering för Nordväst i Småföretagsbarometern 2017 har tillväxttakten mattats av för fjärde året i rad. I årets mätning är det sammanvägda nettotalet för regionen -28, jämfört med 26 ifjol. Företagens förväntningar är mycket positiva med en prognostiserad återhämtning till nettotalet 103.

I Sydost har konjunkturindikatorn sjunkit till nettotalet 9, från 35 i fjol. Sydost har således haft den minst dramatiska avmattningen i tillväxttakten bland Skånes regioner och konjunkturindikatorn är den högsta bland de fyra regionerna. För de kommande tolv månaderna tror regionens företag på en ökad tillväxttakt till nettotalet 61.

I Sydväst har konjunkturindikatorns nettotal minskat från fjolårets 60 till årets nettotal noll. Trots denna avmattning är regionens nettotal högre än riksgenomsnittets nettotal -15. Regionens företag förväntar sig en kraftig ökning i tillväxttakten till ett nettotal på 93.

Figur 13 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Skånes fyra regioner 2008–2021

Skånes fyra regioner – sysselsättning

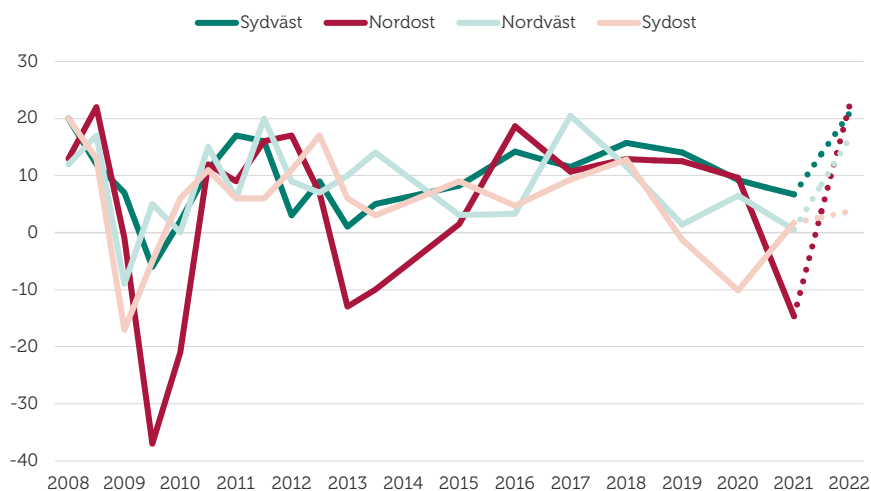
Alla delregioner i Skåne förutom Sydost har haft en avmattad tillväxttakt i sysselsättningen under de senaste tolv månaderna. Trots detta har alla regioner förutom Nordost haft en starkare utveckling än rikssnittets nettotal -4. Riksgenomsnittets prognos för sysselsättningsutvecklingen de kommande tolv månaderna är nettotalet 16.

Nordväst uppmäter nettotalet noll (i fjol 6) och Sydväst uppmäter 7 (ifjol 9). Sydväst mäter det högsta nettotalet i sysselsättningsstillväxten bland Skånes regioner. Förväntningarna inför det kommande året bland företagen i Nordväst och Sydväst är att tillväxttakten ska öka till nettotalet 16 respektive 21.

I Sydost har fjolårets negativa nettotal (-10) återhämtat sig och regionens företag har upplevt en ökad tillväxttakt i sysselsättningsutvecklingen under de senaste tolv månaderna. Nettotalet har därmed ökat till 2 i årets mätning. Prognosen bland företagen ser däremot mer försiktig jämfört med övriga regioner, med en förväntad ökad tillväxttakt till nettotalet 4.

Nordost har haft den svagaste utvecklingen i sysselsättningen under de senaste tolv månaderna bland regionerna, med en kraftigt avmattad tillväxttakt. Nettotalet är -15 i årets rapport, jämfört med 10 ifjol. Utvecklingen förväntas vända med en prognos på ökad tillväxttakt till nettotalet 22 på ett års sikt.

Figur 14 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Skånes fyra regioner 2008–2021

Skånes fyra regioner – ordergång

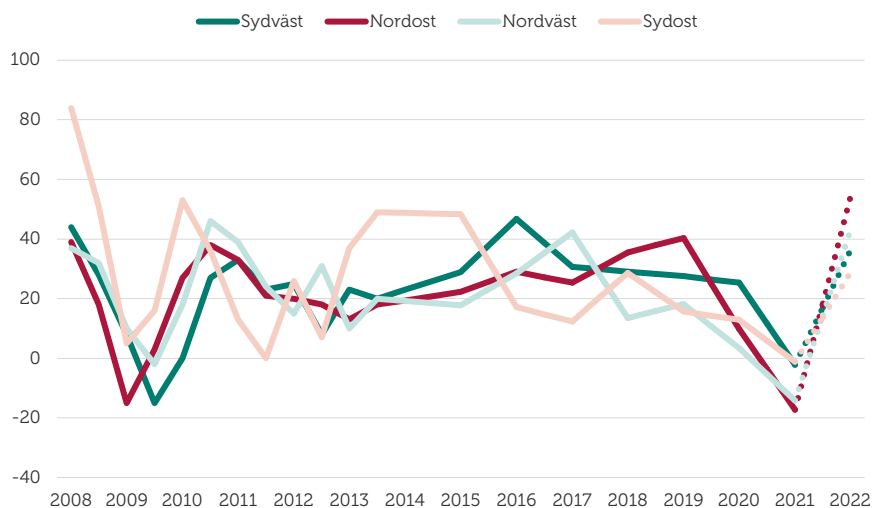
Nordost har under året som gått haft en kraftigt minskad tillväxttakt i ordergången. Från att i fjol haft ett sammanvägt nettotal på 10 är det i år -17, vilket är lägre än riksnittets nettotal -7. Förväntningarna på det kommande året är dock mycket optimistiska i Nordost och företagen tror på en ökad tillväxttakt i ordergången till ett nettotal på 54. Motsvarande nettotal för riksnittet är 37.

Nordväst har haft en minskad tillväxttakt under de senaste tolv månaderna. Från fjolårets nettotal 3 har tillväxttakten mattats av i regionen och nettotalet i år är -14. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är mycket positiva, med ett förväntat nettotal på 43.

Region Sydväst har upplevt en avmattning i tillväxttakten för femte året i rad. Trots en nedåtgående trend har orderutvecklingen varit på god nivå, men tillväxttakten har nu mattats av kraftigt från fjolårets nettotal 25 till -2 i årets Småföretagsbarometer. Företagen i regionen förväntar sig däremot en kraftigt ökad tillväxttakt i ordergången till ett nettotal på 36 för de kommande tolv månaderna.

Sydöstra Skåne har haft den mildaste avmattningen i tillväxttakten jämfört med övriga regioner. Under de senaste tolv månaderna har nettotalet minskat från 13 till -1. Förväntningarna de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska öka till ett nettotal på 29.

Figur 15 Orderutveckling (netttotal) i Skånes fyra regioner 2008–2021

Skånes fyra regioner – omsättning

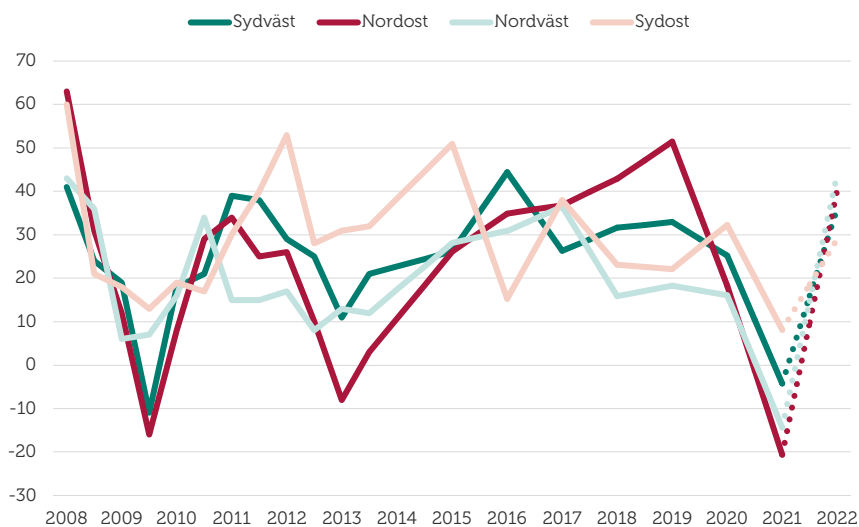
I 2019 års rapport hade Nordost starkast tillväxt i omsättningen, med ett nettotal på 51. I fjol minskade tillväxten kraftigt i regionen och gör så även i årets Småföretagsbarometer. Under det senaste året har nettotalet minskat från 18 till -21, vilket innebär ett tapp på 72 indexenheter under de senaste två åren. Detta placerar regionen under rikssnittets nettotal -4. Regionens företag förväntar sig dock en kraftigt ökad tillväxt i omsättningen de kommande tolv månaderna till ett nettotal på 40. Motsvarande nettotal för riket som helhet är 37.

Sydväst har haft en avmattad tillväxttakt under de senaste tolv månaderna, och nettotalet har minskat från 25 i fjol till årets nettotal -4. Trots en kraftig avmattning är tillväxten i nivå med riksgenomsnittet. Det förväntade nettotalet under de kommande tolv månaderna är 36.

Nordväst har haft en minskad tillväxttakt i omsättningsutvecklingen de senaste tolv månaderna och nettotalet har minskat från 16 i fjol till -14 i år. Företagens förväntningar är att tillväxttakten ska öka till ett nettotal på 44 under de kommande tolv månaderna. Prognosen är således godare än rikssnittet vars nettotal är 37.

Sydost har haft en minskad tillväxttakt under året som gått, men är den enda regionen i Skåne med ett positivt nettotal. Den totala omsättningstillväxten ligger i årets mätning på nettotalet 8 jämfört med 32 i fjol. Förväntningarna inför det kommande året är en ökad omsättningstillväxt till ett nettotal på 29.

Figur 16 Omsättningsutveckling (netttotal) i Skånes fyra regioner 2008–2021

Skånes fyra regioner – lönsamhet

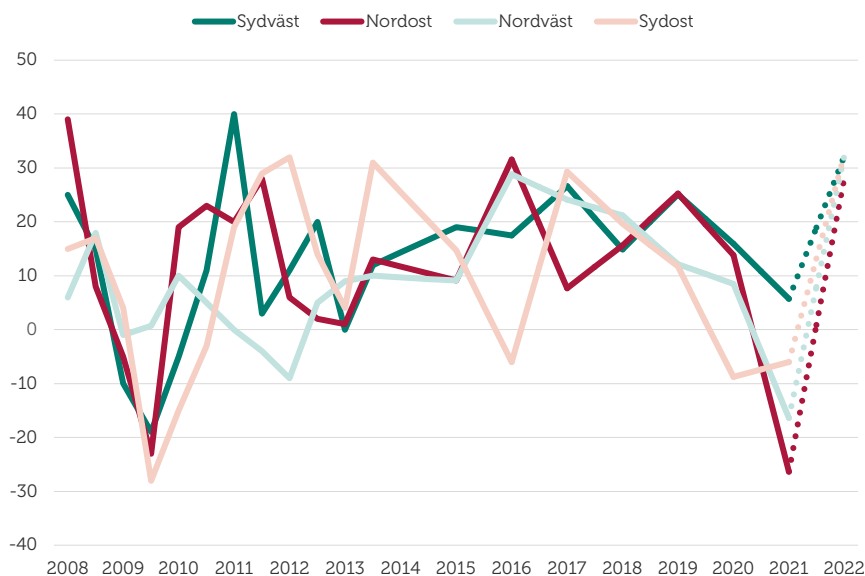
Region Sydväst har även detta år haft den starkaste lönsamhetstillväxten och är den enda regionen med ett positivt nettotal. I årets rapport är det sammanvägda nettotalet 6, jämfört med 16 i fjol. Trots att regionen haft en minskad tillväxttakt har Sydväst det högsta nettotalet i Skåne och placerar sig även högre än rikssnittets nettotal -4. Förväntningarna inför det kommande året är en ökad tillväxttakt till ett nettotal på 32, vilket är i nivå med riksgenomsnittets förväntningar.

I region Nordost har tillväxttakten minskat kraftigt under de senaste tolv månaderna och nettotalet är lägst bland de fyra regionerna. Nettotalet är -26 jämfört med 14 i fjolårets rapport. Utvecklingen av lönsamheten förväntas öka kraftigt i regionen, till ett nettotal på 28 under det kommande året.

I Nordväst har tillväxttakten mattats av kraftigt och det sammanvägda nettotalet för de senaste tolv månaderna är -16 jämfört med 9 i fjol. Företagens prognos är dock en ökad lönsamhetstillväxt under de kommande tolv månaderna, till ett sammanvägt nettotal på 32.

Sydost har som enda region i Skåne haft en ökad tillväxttakt under de senaste tolv månaderna. Nettotalet har ökat från fjolårets -9 till -6 i årets rapport. Förväntningarna på det kommande året är mycket positiva och företagen tror på en ökad tillväxttakt till nettotalet 32.

Figur 17 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Skånes fyra regioner 2008–2021

SLUTSATSER

Coronapandemin har slagit hårt mot landets småföretag och krisen är långt ifrån över, men nu ser småföretagen ljuset i tunneln. Konjunkturläget i näringslivet har gradvis förbättrats under de senaste tolv månaderna men skiljer sig kraftigt åt mellan olika branscher. Industrisektorn går bra och får stark draghjälp från exporten och återhämtningen i omvärlden, medan konsumentnära verksamheter såsom handel, hotell och restaurang fortfarande i högre grad påverkas av restriktionerna och har en påtagligt svagare konjunktur och försämrad lönsamhet.

Småföretagsbarometern visade 2020, alltså redan i inledningen av pandemin, ett kraftigt fall i konjunkturen. Hela 19 av Sveriges 21 län upplevde en svagare konjunktur jämfört med motsvarande mätning 2019. Samtidigt föll företagens förväntningar kraftigt för sysselsättning, omsättning och ordergång.

Årets Småföretagsbarometer visar att fjolårets dystra framtidsförväntningar till stor del har besannats. Konjunkturindikatorn, en summering av nettotalen för svaren om sysselsättning, omsättning och ordergång, har under den senaste tolv månadsperioden sjunkit till -15 bland Sveriges småföretagare som helhet. Detta är den lägsta nivån i Småföretagsbarometerens 35-åriga historia. Avmattningen i konjunkturen för småföretagen är utbredd och nettotalet för konjunkturindikatorn är lägre i samtliga län jämfört med i fjol. Konjunkturläget för småföretagen i Skåne län är på den lägsta nivån sedan finanskrisen 2008 – 2009. I sex av totalt 21 län, är däremot konjunkturindikatorn i det positiva territoriet vilket tyder på tillväxt.

När småföretagen blickar framåt är det emellertid med en ljusning i sikte. Företagen i Skåne län är mycket optimistiska om konjunkturutvecklingen under det kommande året, prognosen ger ett nettotal på 95. Detta är högre än det historiska rikssnittet på nettotal 76. När småföretagens förväntan på sysselsättning, ordergång och omsättning vägs samman förutser de alltså en kraftig uppgång. I takt med vaccinering och sjunkande smitta kommer restriktionerna kunna mildras, vilket kan antas ge ytterligare skjuts till konjunkturen. Detta kommer i synnerhet gynna de inhemska tjänstenäringsområden som påverkats mest av pandemi och restriktioner.

Sett till riket som helhet framträder att det inom såväl handel, transport, hotell och restaurang, som inom tillverkning och byggverksamhet finns en övervikt av företag som tror att sysselsättningen kommer att öka. Vaccineringen mot covid-19, fortsatta finanspolitiska stimulanser och en ljusare omvärldskonjunktur bidrar sannolikt till småföretagens optimism.

Oaktat småföretagens positiva sysselsättningsplaner kommer det att ta tid innan fler kan anställas. När verksamheten i småföretagen tar fart igen ökar normalt sett antalet arbetade timmar för befintlig personal först innan företagen väljer att nyanställa igen. Men det finns också en osäkerhet kring smittspridningen och restriktionerna som kan bidra till att många småföretag avvaktar med att anställa. Fallande omsättning och pressad lönsamhet under det gångna året medför också en risk att småföretagens resurser kan vara begränsade och deras sysselsättningsplaner därmed för optimistiska.

Pandemin har slagit hårt mot landets småföretag, men nu ser de ljuset i tunneln. Nu gäller det att ge Sveriges småföretag de bästa förutsättningarna för återstart. De mindre företagen och deras tillväxt kommer att vara nyckeln till Sveriges ekonomiska återhämtning efter pandemin.